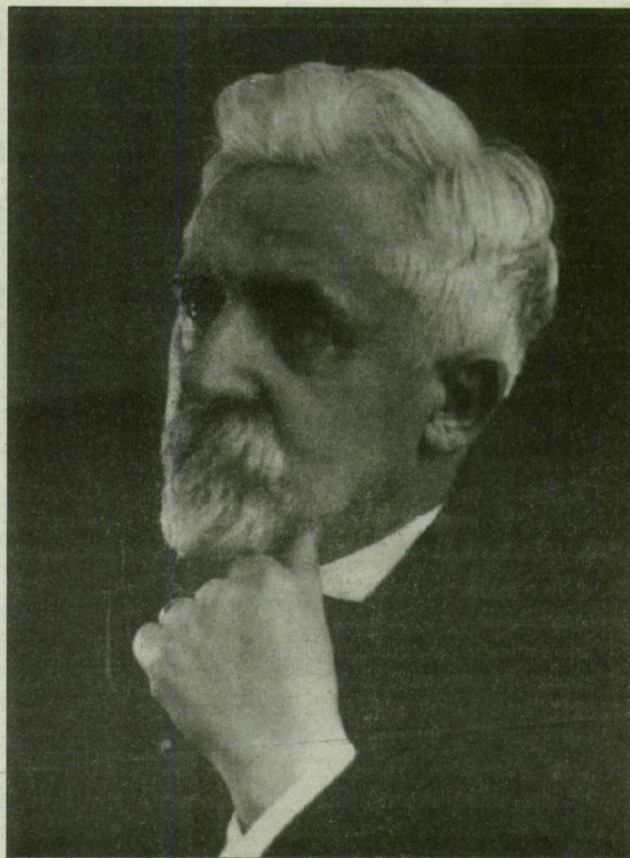

Felesége emlékkönyvébe írott ajánló „sorai”

Százhuszonhárom évvel ezelőtt, 1870. május 29-én is született valaki. Király-König Péter, a Szegedi Zeneiskola igazgatója, az első szegedi opera szerzője kezdte meg földi pályafutását. 1933-ban vette föl a Király nevet, ezért a Szabolcsi Bence és Tóth Aladár szerkesztésében, 1930-ban megjelent Zenei Lexikonban még eredeti nevén szerepel. A tulajdonomban levő példány lapszélén keresztanyám, Király-Kö-

nig Péterné ceruzás javítása olvasható. A Könighez kötőjellel odabiggyesztette Király, továbbá a születési dátumaként föl-tüntetett 28-as számot áthúzta, s helyette felkiáltójellel nyomatékositva odaírta: 29! A szerzőpáros további méltatásából a legfontosabb mondatot adom közre: „K. mint zeneszerző az akadémikus-romantikus irányzat híve, kompozíciói nagy tudású, hívatott muzsikusra vallanak.”

Király-König Péter – anno 1935

■ Király-König szülőfaluja, a sosem hallott Koglhof mély völgyben fekszik. Innen indulva kapaszkodott föl a stájer falucska leghíresebb fia a csúcsra. A kor honi zeneművészetének csúcsára, Bartók Béla, Kodály Zoltán és Dohnányi Ernő mellé. Útja az admonti Benedek-renden keresztül – a kor leghíresebb zongoraművésze, Sauer Emil tanácsára – vezetett a Budapesti Zeneakadémiára.

Sauer, Koessler, Dohnányi

– Maga tehetség! Ki a világba! Magának tanulnia kell! – mondta művei tanulmányozása után Sauer.

A 23 éves teológus-zeneszerzőnek választania kellett. Fölszentelése előtt nyolc nappal döntött és közölte a prelátussal, kilép a rendből. Másnap Pestre utazott, ahol fölkereste Koessler Jánost, a Zeneakadémia zeneszerzési tanszékének vezetőjét. A kiváló pedagógus átnézte munkáit és megnyugtatta, felvétele csaknem biztos. Fölvételi vizsgáján megjelent az oktatási intézmény igazgatója, Mihailovich Ödön, aki hangszerelési technikáját tökéletesnek ítélte.

Rajongóan magyarrá lett Töredékek Király-König emlékére

1893 őszén kezdte meg tanulmányait és szűk négy esztendő elteltével, 1897. június 30-án vette át művészi oklevelét. A Somogyi-könyvtárban őrzött okirat szövege a következő: „A zeneszerzés tanszakot négyéves tanfolyamban a kötelezett mel-léktanszakkal együtt az Orsz. M. K. Zeneakadémián minden megszakítás nélkül kitűnő sikerrel bevégezvén részére ezen oklevél a fennálló szabályok értelmében kiadatott.”

Király-König birtokomban levő följegyzéseiben szeretettel emlékezik tanáira és diáktársaira. Koessler Jánost, aki orgonát, zeneszerzést és karéneket oktatott, példaképének tekintette. Évfolyamtársai közül Dohnányi Ernő, Dienzl Oszkár, Lichtenberg Emil és Schiffer Adolf nevét tartotta följegyzésre méltónak.

Az első szegedi opera szerzője

1904. február 16-án vette át a Szegedi Zeneiskola irányítá-

sát. A klasszikus iskolákon nevelődött, fáradhatatlan művész-muzsikusz rendíthetetlen hittel, makacs kitartással küzdött tervei megvalósításáért. Rövid idő alatt pezsgő zenei életet teremtett szűkebb pátriánkban. Buzgó munkálkodásának köszönhetően iskolájának tantermei már a háború előtt szűknek bizonyultak. 1909. május 11-e mérföldkő a város zenetörténetében, ugyanis ezen a napon mutatták be az első szegedi operát, Király-König „A falusi bányász” című művét. A Szegedi Friss Újság ismeretlen kritikusa a lap 1909. május 12-i számában írta: „Az évad utolsó napjaiban szenzációs esemény volt a szegedi színpadon: operabemutató, hozzá még magyar szerzőtől, szegedi embertől (...) Előkelő tisztséggel, kiváló szaktudással és költői szívvel van az opera egész zenéje megírva, és a közönség megérezte ennek a bemutató előadásnak kivételes nevezetességét, és olyan ün-

neplésben részesítette a kiváló zeneszerzőt, aminőt igazán megérdemel.”

Király-König Péter a világi és az egyházi zene újszólva valamennyi műfajában jelentőset alkotott. Három szimfóniája, Magyar szvitje, 100. zsoltára, a Négy évszak, a Himnusz Budavárához, továbbá kamarazenei művei, énekkari szerzeményei és dalai előkelő helyet biztosítottak számára a világi zeneszerzők között. Formaművészetét különösen sokra értékelték. Néhány kont-rapunktikus művét példaként emlegették és tanították az akadémia. Miséi nagyra becsült, értékes kincsei katolikus egyházzenei irodalmunknak.

Andante

A bohém lelkű, a magyar szavakkal élete végéig hadilábon álló művészember megbecsült alakja volt a szegedi társadalomnak. A társaságot és a frissen csapolt sört kedvelő

muzsikusz törzsasztalainál, a Kassban, az Európa kávéházban, a Dréher sörcsarnokban, a Prófétában és a Hágiban szinte naponta születtek anekdoták, a hírnév és a szeretet eme időtálló emlékművei. Az embert tréfái és szellemes mondásai is jellemzik...

1914 májusában az Európa kávéház zenei asztala volt a bölcsője a következő adomának. Király-König szivarra gyújtott, kortyolt egyet korszájából, majd fönnhangon magyarázni kezdett:

– Mozart 1791-ben halt meg, s a számok összeadva tizen-nolcat tesznek ki. Tizen-nolc év elteltével, 1809-ben elhunyt Haydn. E számok összege ugyancsak tizen-nolc. Haydn halálát követő tizen-nolcadik évben, azaz 1827-ben Beethoven távozott az élők sorából. Halála dátumának összege megintcsak tizen-nolc. Hát nem különös, uraim?

– Valóban az! – szólt közbe lelkesülten az egyik pincér. – Kérem szépen, én meg 1863-ban születtem, ami ugyancsak kiadja a tizen-nolcat.

– Na, hallja! – förmedt rá a zeneszerző. – Ne tolakodjon maga Beethovené közé! Előbb haljon meg, s utána magára is érvényes lesz a tizen-nolc.

1921 novemberében a Du-

gonics Társaság ünnepségéről folyt a társalgás a Hági étteremben. Amikor valaki megjegyezte, hogy Liszt Ferenc Dante-szonátáját is bemutatják Baranyi Ferenc tolmácsolásában, Király-König tettetett haraggal megjegyezte: „Én is komponáltam Dante igézetében, ám Lisztet többre értékeli.”

A társaság tagjai ott helyben megszávták opuszának műsorra tűzését, mi több, azonnal tanulmányozni akarták. Érdeklődésükre derűs nyugalommal mutatott rá egyik kottájának címlapjára, amelyen ez állt: Andante.

Életkomolyan

Lelkének tiszta derűjét halála óráján is megőrizte. 1940. május 12-én, szombaton este 10 óráig hallgatta a rádiót, majd nyugovóra tért. Éjfél tájban keresztanyám fojtott horgésre ébredt. Azonnal orvost hívott, aki megnyugtatta: amennyiben nem éri újabb roham, úgy kiheveri agyvérzését. Hajnali 1-kor súlyosbodott állapota. Ekkor papot kért ágyához és fölvette az utolsó kenetet. Vasárnap derűs nyugalommal várta a halált. Május 14-én, hétfőn éjjel tüdőgyulladás késztette megadásra szervezetét.

Soha nem látott keresztapám egészen egyéni módon parcellázta az életét. Hónapokkal teológiai záróvizsgája után lett a Budapesti Zeneakadémia hallgatója. Elmúlt 40 éves, amikor megnősült. Ötvenhárom év múltán is torok- és szívzsorító rádöbbenni, hogy még Király-König Péter is a lábában hordta a végleges botlás lehetőségét. Sógora, Juhász Gyula társaságában a város adta Belvárosi temetőbeli díszsírhelyen helyezték örök nyugalomra. A stájer hegyek fia a magyar Alföld humuszában álmodik az örök dallamokról.

Végtelenül szomorú és jellemző is egyben, hogy az elmúlt 53 évben csupán 1990-ben, halálának félévszázados fordulóján futotta körbe a neve a helyi sajtót. A rajongóan magyarrá lett művészember mindennek teljes erővel, hittel feszült neki.

Nem halálkomolyan – életkomolyan.

Thékes István

■ A SZOTE Pszichiátriai Klinikáján, dr. Galsi Gabriella, a Neurológiai Klinikán dr. Prikidánovics Emese felügyeli a számítógépes adatfeldolgozást.

Galsi doktornő adatlapot tesz elem, amelyen nem kevés a kitöltendő rubrika: a beteg neve, személyi száma, lak-helye, foglalkozása, tb-száma, a beutaló intézet megjelölése, a térítés, a fogadó orvos neve, a beutaló-diagnózis, az ambulancián megállapított diagnózis és az orvosi beavatkozás megnevezése. A legutóbbi kivált fontos, hiszen minden orvosi beavatkozásnak megvan a pontértéke, s e pontoknak ára van, e szerint mérik és „jutalmazzák” az intézményi teljesítményt.

– Ezt a munkát rovásírással elvégezni nem lehet – mondja a doktornő –, ezért a számítógép nélkülözhetetlen, de legyünk őszinték, kevés az egy gép itt nálunk a pszichiátrián, ahol négy osztály járó betegeknek az ellátása történik az ambulancián. Ugyanez a véleménye a neurológus doktor-

A vizsgálatnak ára van

nőnek is. Náluk az általános ambulancián van számítógép, amit 3 hónapos szerződéssel felvett adminisztrátor kezel, ám kellene a diagnosztikai ambulanciára is gép és kezelőszemélyzet, hiszen ügyeleti időben nincs az orvos mellett adminisztrátor. Ilyenkor az orvos által kézzel kitöltött kód-lapot másnap viszik a számítógépbe.

A baleseti sebészet vezetője, dr. Sándor László egyetemi docens sem elégedett, mert kevés a technika és a hozzáférő személyzet. A baleseti sebészet vezetője még tavaly novemberben kérte az egyetem rektorát, hogy hét adminisztrátort képeztesse ki a számítógépek kezelésére. Az egyetem vezetése – az intézmény szűkös anyagi lehetőségeire hivatkozva – nem teljesítette ezt a kérést. Így jelenleg mindössze két számítógéphez értő adminisztrátoruk van, akik napközben az éjsza-

Még csak próbálgatják a klinikák, kórházak és rendelőintézetek ambulanciáin a teljesítménymérést. Szükség van a próbaidőre, merthogy szeptembertől már élesben megy a „játék”, s ez időtől az elvégzett vizsgálatok árnyában kapják a pénzüket egy részét.

Májusban kezdődött az újmódi adatfeldolgozás próbája. A gyakorló hetek időszakában, a minden kezdet nehéz hangulatában találtam azokat az orvosokat, akiket megbíztak a számítógépes adatfeldolgozás ellenőrzésével.

kai ügyletekben ellátott betegek adatait viszik gépbe amellet, hogy betáplálják a nappal „született” adatlapokat is.

– De nem csak a személyzet kevés, hanem a gép is – folytatja Sándor tanár úr –, hiszen három osztályra, három ambulanciára két számítógép jut. Közülük az egyiket bonyolítjuk a baleseti sebészet valamennyi frásos „ügyletét”, s mindössze egy marad a kórlapok feldolgozására.

A szegedi orvosegyetemen a teljesítménymérést szolgáló

adatfeldolgozás összehangolására, felügyeletére dr. Doboz Attila professzort kérték fel.

■ Professzor úr, azt mondják, kevés a gép, hiányzik a kezeléséhez kiképzett adminisztrátor.

– Egyetemünkön, egy-két kivételtől eltekintve, erre a célra valamennyi klinika kapott két számítógépet, és ehhez két kezelőt. A kapott számítógépeket arra a célra kell használni, amelyre kapták a klinikák, s akkor nem lesz gond.

■ A traumatológiai osztály az egy-két kivételhez tartozik?

– Így igaz, de tudomásom szerint még kapnak számítógépet.

■ Miképpen történik az új rendszerben a finanszírozás, amelyhez a számítógépek nélkülözhetetlenek?

– Eddig bázis alapon történt az intézmények finanszírozása, ami azt jelentette, hogy figyelembe vettük, mennyit kapott az illető intézmény az előző évben, s ha emeltek is valamennyit, az független volt a teljesítménytől. Szeptembertől úgy módosul a finanszírozás, hogy az egy hónapra eső tb-támogatás 70 százalékát a tavalyi bázis alapján kapják az intézmények, a támogatás 30 százalékát pedig a teljesítményükhöz mérten. Ezért kell pontosan vezetni, milyen és hány vizsgálatot végeztek egy-egy hónapban az ambulanciákon.

A kórház 10 járóbeteg-rendelésének adatfeldolgozására egyelőre egyetlen számítógép

áll rendelkezésre – tájékoztatott dr. Kakuja Mária főorvos. Várhatóan a közeli jövőben bővül a géppark. Addig az ambulanciákon továbbra is kézzel töltik ki a kórlapokat, majd a hónap végén összesítik a különböző vizsgálatokat, s ezeket táplálják be a kórház központi számítógépébe.

A rendelőintézet vezetője, dr. Domokos István igencsak tömören tudja megfogalmazni a helyzetet.

– Két, hibásan, pontatlanul működő számítógéppel kínló-dunk. Kidolgoztunk egy komplex számítógépes programot, nagy teljesítményű komputerre, amelynek ára 20 millió forint. Ezt az összeget a városi önkormányzattól reméljük, ám az kérdés, hogyan és honnan lesznek képesek ezt előteremteni. Ha az adatfeldolgozás pillanatnyi feltételein nem tudunk változtatni, akkor betegeinknek többet kell várakozniuk, és hosszabbodik egy-egy vizsgálatra az előjegyzési idő.

Kalocsai Katalin